

Jørgen Kühls dimissionstale

Taler

Jørgen Kühl
Rektor på A. P. Møller Skolen

Dato

18. juni 2020

Sted

A. P. Møller Skolen, Fjordallee
1, 24837 Schleswig, Tyskland

Kære studenter,

Så er I og vi samlet for allersidste gang. 13 års skolegang slutter i dag. Her og nu. Om lidt får I overrakt jeres eksamensbeviser og dermed dokumentationen på, at I har bestået studentereksamen fra A.P. Møller Skolen.

I er en ganske særlig årgang. I er den hidtil mindste siden første generation studenter blev dimitteret i 2011. I er årgangen med det hidtil bedste gennemsnit og flest topkarakterer. I er den første årgang, som dimitteres fra den store trappe uden for bygningen fremfor inde i aulaen. I er de første, som har måttet afslutte jeres skolegang i en nødplan præget af corona-pandemien. I er den sidste årgang, som blev indskolet, før A.P. Møller Skolen fandtes. Og frem for alt andet er I årgang nummer 10 fra skolen med nu i alt 849 studenter.

I bliver studenter i et jubilæumsår. For 100 år siden blev den dansk-tyske grænse fastlagt ved hjælp af to folkeafstemninger. For 100 år siden blev Dansk Skoleforening dengang for Flensborg, siden for hele Sydslesvig grundlagt. Uden begivenhederne for 100 år siden ville I ikke kunne have taget studentereksamen fra A.P. Møller Skolen i 2020.

I og vi alle er knyttet til, forbundet med, ja, vævet sammen med hele mindretallets og grænselandets historie. 1920 er et pejlemærke blandt flere, men uden grænsen intet mindretal, ingen danske daginstitutioner og skoler, ingen dansk studenterhue, som vi her i Slesvig kan krone studenter fra hele det sydlige Sydslesvig med hvert år. I er produkt af 100 år med en samlet set positiv udvikling fra afgrænsning, udelukkelse, til tider selvisolation til integration og fredeligt samliv mellem danske og tyske, mindretal og flertal. I lever grænselandets mangfoldighed hver eneste dag.

Det er ingen selvfølge. Mange steder i verden ser mindretal og mange flertal med interesse, beundring, undertiden også misundelse på den måde, vi som regel lever sammen på. Hvordan dansk og tysk ikke længere udelukker hinanden, men indgår i en symbiose. Hvordan flertal vælger mindretallet til, og hvordan man kan rumme dansk og tysk inde i sig selv uden at være i splid. At være dobbelt og nyde merværdien og alligevel være én person.

Den 31. marts i år fremsendte den danske, tyske og slesvig-holstenske regering en ansøgning til UNESCO om at få den dansk-tyske mindretalsmodel anerkendt som immateriel verdenskulturarv. I er en væsentlig del af denne model.

2020 er også dansk-tysk kulturelt venskabsår med kulturmøder og arrangementer alle mulige vegne. I lever venskabet hver eneste dag, for I er både produkt af og skabende i det dansk-tyske. I er i mange tilfælde både danske og tyske – og I er den vigtige, uundværlige bindestreg, som bygger bro.

På alle officielle e-mails fra landet Slesvig-Holsten er der i år en signaturgrafik, som lyder ”100 Jahre Volksabstimmungen. Gemeinsam über Grenzen”. Det er et smukt slogan: I fællesskab over grænser. Det markerer slutpunktet for en lykkelig udvikling fra en tid, hvor man vendte hinanden ryggen, gik hver til sit, satte grænser og betragtede dem, der befandt sig hinsides de sproglige, kulturelle, nationale og mentalitetsgrænser, med mistro, ja, i lang tid som potentielle fjender, og til den spektakulært fredelige nutid. Hvor tilhørsforhold er et spørgsmål om kontekst, om aktivering og deaktivering af sprog og identifikation. Et spørgsmål om valg. I har valgt det danske, men har ikke nødvendigvis fravalgt de andre optioner.

I har selv hver især krydset, overskredet grænser flere gange i løbet af jeres hidtidige liv. Grænser mellem mindretal og flertal, dansk og tysk, Danmark og Tyskland, mentaliteter og normer - og senest mellem normalitet og pandemi.

I har i de seneste 3 måneder oplevet, hvordan Danmark den 14. marts – på 100-års-dagen for folkeafstemningen i Zone II – lukkede grænsen til Tyskland, og hvordan Tyskland fulgte trop to dage senere ved at lukke grænsen til Danmark. Der blev etableret en markant, hård grænse, som holdt de fleste sydslesvigere ude fra Danmark, og de fleste i Danmark ude fra Slesvig-Holsten.

Det har ikke været anti-danske eller anti-tyske motiver, der førte til beslutningerne, men et ønske om at inddæmme pandemien, om at beskytte borgerne uanset tilhørsforhold til flertal eller mindretal. Staten trådte i karakter som central, magtfuld aktør, og med ét fik globalisering, internationalisering, europæisering, som I i jeres gymnasietid har hørt og lært så meget om som grundvilkår, en anden betydning. Smitten er global, reaktionerne derpå er det også, men manifesterer sig nationalt langs statsgrænserne. De åbne samfund lukkede ned for en tid, nu pågår en trinvis genåbning, hvis afslutning og følgevirkninger vi ikke kender. Men når I i dag sidder på trappen udenfor, og vi kun må være 250 samlet i alt, skyldes det pandemien.

Da I fik huen på den 12. juni, åbnede Tyskland grænsen for danskere – dog uden sammenhæng. Og for tre dage siden, den 15. juni på netop 100-året for den officielle grænse mellem Danmark og Tyskland, har I oplevet, hvordan Danmark åbnede grænsen for alle slesvig-holstenere.

Mange af jer vil snart krydse grænsen, når I skal i gang med en videregående uddannelse, tager på højskoleophold eller på anden vis flytter til Danmark. I krydser også grænser, når I måske for en tid forlader mindretallet for at prøve noget helt andet. Når I bliver en del af det tyske, vil de fleste af jer hurtigt opdage, at I er præget af det danske. Når I bliver en del af Danmark, bliver de tyske bånd nærværende. I er begge ting, ofte dobbelt, i situationer ingen af delene – men alligevel er I altid hele. I er eller er blevet til danske sydslesvigere.

I har god grund til at huske, nævne og være stolte af de rødder, I kommer fra, når jeres fødder bærer jer ud i verden. Mindretalsverden har præget jer for livet. I har fået en fantastisk gave med to sprog og to kulturer. I har inderliggjort interkulturelle kompetencer. Mange gange gik grænsen tværs igennem jer selv. I er begavet med evnen til at se to sider af samme sag, at tænke verden i mindst to sprog, at være dobbelte uden at være splittede. I er grænselandets merværdi.

I er integreret og inkluderet, I har venner og familie inden og uden for mindretallet. I skifter sprog, mentalitet, kultur, når I jonglerer mellem dansk og tysk og måske også frisisk. I gør det alt sammen naturligt, uden større besvær, selv om det nogle gange kan være svært at huske, hvilket sprog man tager i brug.

Alt det er ikke noget, I nødvendigvis går og skænker en tanke til daglig. For I er, som I er. Heldigvis. Men I har faktisk store fordele frem for de mange, I

kommer til at møde på livets vej. At være opvokset i og udgået fra et mindretal er nemlig ikke nogen ulempe, men en fordel.

I er således på mange måder en historisk årgang. I er fantastiske unge mennesker, som om lidt forlader skolen. I skal vide, at vi alle kommer til at savne jer; men vi ved, at I vil vedblive med at være en del af fællesskabet omkring A.P. Møller Skolen. Et fællesskab, som omfatter tidligere, nuværende og kommende elevgenerationer. Som rækker ud over os selv og samtidig gør hver eneste af os til del af det. Af skolen, af mindretallet, af fællesskabet, som går på tværs af grænser, tid og rum.

I er ikke de første, I er ikke de sidste, men I er de eneste elever, som er studenterårgang nummer 10. Og dermed er I unikke.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jorgen-kuhls-dimissionstale-2020>